

POPULARNONAUKOWE STRESZCZENIE PROJEKTU

Rozwój niskoemisyjny na terenie krajów Grupy Wyszehradzkiej jest nie tylko związany z potrzebą poprawy jakości życia pod względem ekonomicznym przy uwzględnieniu kwestii ochrony środowiska, ale jest przede wszystkim koniecznością w kontekście trwałego i zrównoważonego rozwoju. Według raportu Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), który uwzględnia dane z początku 2016 roku na 50 miast Unii Europejskiej z najbardziej zanieczyszczonym powietrzem aż 33 znajduje się w Polsce a 5 w Czechach. W 2015 roku Komisja Europejska skierowała pozew do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w Luksemburgu przeciwko Polsce za nieprzestrzeganie unijnych przepisów dotyczących jakości powietrza. Za zbyt dużą ilość zanieczyszczeń w powietrzu Polska może zapłacić karę wynoszącą nawet 1 mld EUR. Perspektywa tak wysokiej kary finansowej może być czynnikiem, który doprowadzi do intensyfikacji działań na rzecz rozwoju niskoemisyjnego nie tylko w Polsce, ale również na terenie pozostałych krajów Grupy Wyszehradzkiej, w których również notowane są przekroczenia stężeń szkodliwych substancji w powietrzu.

Celem prowadzonych badań jest identyfikacja, opis i wyjaśnienie zjawisk oraz postaw, które wiążą się z rozwojem niskoemisyjnym na terenie krajów Grupy Wyszehradzkiej. Analizy w wyżej wymienionym zakresie będą dotyczyły:

- uwarunkowań poprawy efektywności energetycznej,
- czynników rozwoju niskoemisyjnych (w tym odnawialnych) źródeł energii,
- stymulant i destymulant wdrażania technologii niskoemisyjnych,
- możliwości ograniczenia powstawania nadmiernej ilości odpadów oraz poprawy efektywności gospodarowania nimi,
- efektywnych instrumentów i narzędzi promowania ekologicznych wzorców konsumpcji.

Celem prowadzonych badań jest również wskazanie wpływu na jakość życia mieszkańców w tej części Europy zanieczyszczonego środowiska poprzez nieefektywną gospodarkę energetyczną oraz wykorzystywanie niskiej jakości paliw. Ocena ekoefektywności obecnie wykorzystywanych surowców energetycznych oraz technologii, które mają wpływ na zanieczyszczenie środowiska. Wskazanie metod wykorzystania źródeł energii, które są bardziej przyjazne środowisku oraz określenie potencjału krajów Grupy Wyszehradzkiej do wdrożenia rozwiązań wspierających rozwój niskoemisyjny. Określenie uwarunkowań związanych z transportem mających wpływ na powstawanie nadmiernych ilości emisji. Określenie efektywności ekologicznej wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej na bazie różnych źródeł energii. Ponadto zaplanowano przeprowadzenie badań ankietowych na terenie krajów Grupy Wyszehradzkiej w celu wskazania różnic związanych ze źródłami i rodzajem emisji.

Podczas realizacji projektu zostanie przeprowadzona szczegółowa analiza statystyczna wyników badań ankietowych. Podstawowym narzędziem pomiarowym podczas prowadzenia badań będą autorskie kwestionariusze ankiet. Badania ankietowe zostaną przeprowadzone w dwóch grupach badawczych: mieszkańcy wybranych regionów krajów Grupy Wyszehradzkiej oraz eksperci niezależni. Część badań ankietowych zostanie wykonana przez Internet (online). W celu zwiększenia prawdopodobieństwa otrzymania uczciwych odpowiedzi wszystkim respondentom zapewniona zostanie anonimowość. Kwestionariusze ankiet będą ustrukturyzowane, wykorzysta się w nich pytania otwarte, półotwarte i zamknięte. W pytaniach zamkniętych zostaną zastosowane liczbowe oraz werbalne rodzaje skali odpowiedzi. Po zakończeniu badań ankietowych wyniki zostaną poddane prognozowaniu (metodą Foresight). Metoda ta zostanie przeprowadzona w gronie przedstawicieli decydentów (władzy publicznej), przemysłu, środowisk naukowych oraz mediów.

Podczas badań zostanie również przeprowadzona analiza techniką LCA (Life Cycle Assessment). Technika ta umożliwi określenie oraz porównanie wpływu wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej oraz procesów produkcyjnych mających wpływ na zanieczyszczenie środowiska.

Realizowany projekt z uwagi na swój charakter będzie miał istotny wpływ na rozwój dyscypliny naukowej jaką jest ekonomia, zwłaszcza w kontekście najczęściej wykorzystywanych surowców energetycznych, które mają istotny wpływ na rozwój niskoemisyjny na terenie krajów Grupy Wyszehradzkiej. Ponadto badania mają na celu wskazanie ekoefektywności wykorzystania bardziej przyjaznych środowisku metod wytwarzania różnego rodzaju produktów, energii elektrycznej i cieplnej. Wartość poznawcza badań w kontekście zaplanowanych analiz wniesie znaczny wkład w zdobywanie nowej wiedzy w zakresie ekoefektywności wytwarzania produktów. Planowane badania pozwolą ustalić poziom świadomości ekologicznej mieszkańców oraz pomogą w identyfikacji problemów społecznych związanych z występowaniem zanieczyszczeń na terenie krajów Grupy Wyszehradzkiej.